

การจัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชน
คลองรางจระเข้ อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
Recreational Activities for Sustainable Tourism in
Rangchorakhe Canal Community, Amphor Sena,
Phranakhon Si Ayutthaya Province

ฉิรพร แสงพิรุณ*

สุนรตี นิ่มเนติพันธ์**

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศต่อกิจกรรมนันทนาการเพื่อการท่องเที่ยว และ 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศกับระดับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนคลองรางจระเข้ อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามด้านความพึงพอใจกับนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ สำหรับสถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงถดถอยอย่างง่าย

ผลการวิจัยพบว่านักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อการท่องเที่ยวในชุมชนคลองรางจระเข้อยู่ในระดับมาก ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศต่อกิจกรรมนันทนาการเพื่อการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ : นันทนาการเพื่อการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนคลองรางจระเข้

*นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการกีฬานันทนาการและการท่องเที่ยว คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

**อาจารย์ประจำภาควิชาสันนันทนาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ABSTRACT

The objectives of this article were 1) to study the level of satisfaction of foreign tourists concerning recreational tourism activities and 2) to examine relationships between satisfaction of foreign tourists toward recreational tourism activities and sustainable tourism in the Rangchorakhe Canal Community, Amphor Sena, Phranakhon Si Ayutthaya Province. This quantitative research used data collected by questionnaire from foreign tourists. The statistics used were percentage, average, standard deviation and simple regression analysis.

The research results show that for foreign tourists have high level of satisfaction toward recreational tourism activities. The satisfaction of foreign tourists toward recreational activities has significant relationship with the level of sustainable tourism development.

Keywords : Recreational tourism, Sustainable tourism, Rangchorakhe Canal Community

บทนำ

นครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาเป็นเมืองมรดกโลกที่มีชื่อเสียง ทุกปีมีนักท่องเที่ยวให้ความสนใจเดินทางมาท่องเที่ยวที่นี่เป็นจำนวนหลายล้านคน (ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2556: สัมภาษณ์) ในอดีตอยุธยาเคยเป็นเมืองท่าการค้าที่สำคัญ และเคยติดต่อทำการค้าขายโดยเรือสำเภากับพ่อค้าชาวจีน ชาวญี่ปุ่น และชาวตะวันตก ต่างขนานนามกรุงศรีอยุธยาว่า “เมืองเวนิสตะวันออก” (สถาบันอยุธยาศึกษา, 2551: 4)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีชื่อเสียงในอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา คือ “ชุมชนคลองรางจระเข้” เป็นชุมชนที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติ เนื่องจากชาวบ้านในชุมชนเรียนรู้การอยู่กับธรรมชาติแบบพึ่งพาอาศัยกัน ช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ชุมชนยังได้ร่วมกันทำโฮมสเตย์ ในปี พ.ศ. 2547 นอกจากนี้ชาวบ้านยังมีความศรัทธา “หลวงพ่อดิลกนายก” ซึ่งเป็นพระพุทธรูปที่เป็นศูนย์รวมใจของชาวบ้าน สร้างขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยา ประดิษฐานในวัดรางจระเข้ วัดที่มีตำนานความเชื่อเกี่ยวกับการใช้เวทย์มนต์คาถาปราบจระเข้ คลองรางจระเข้ มีทรัพยากรทางธรรมชาติที่อุดม

สมบูรณจึงทำให้อุตเคยเป็นแหล่งเพาะพันธุ์จระเข้ จึงเป็นที่มาของชื่อคลอง (ดาวเรือง ฤกษ์บุปผา และเริงไชย ฤกษ์บุปผา, 2555: สัมภาษณ์)

ชาวบ้านในชุมชนมีส่วนร่วมในการทำโฮมสเตย์คลองรางจระเข้ และมีกิจกรรมนันทนาการเพื่อการท่องเที่ยว มีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางมาพักโฮมสเตย์ 1 คืน ให้ความสำคัญกับการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนที่จัดขึ้น สำหรับกิจกรรมนันทนาการของชุมชน ได้แก่ การล่องเรือชมวิถีชีวิตและธรรมชาติของสองฝั่งคลอง การสอนพับดอกบัวเพื่อนำไปถวายพระ การสอนทำอาหาร การมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในการแสดงรำไทย และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิถีชีวิตวัฒนธรรมผ่านการสนทนาระหว่างเจ้าของบ้านกับนักท่องเที่ยว โดยมีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นเป็นผู้แปลภาษา แต่จะอย่างไรจึงจะเกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เนื่องจากมีจำนวนโฮมสเตย์ลดลง จึงควรมีการศึกษาชุมชนคลองรางจระเข้ ในด้านการส่งเสริมกิจกรรมนันทนาการเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชน เพราะการท่องเที่ยวในชุมชน ทำให้เกิดการกระจายรายได้ลงสู่ชุมชน โดยชุมชนและเพื่อชุมชน

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

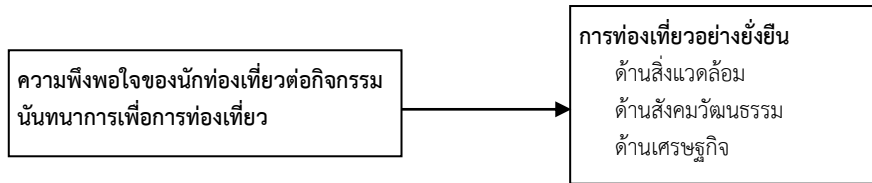
1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศต่อกิจกรรมนันทนาการเพื่อการท่องเที่ยวในชุมชนคลองรางจระเข้ อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ กับระดับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนชุมชนคลองรางจระเข้ อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สมมติฐานการวิจัย

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศต่อกิจกรรมนันทนาการเพื่อการท่องเที่ยวสามารถทำนายระดับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนคลองรางจระเข้ อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับนันทนาการ

1. ความหมายของนันทนาการ

สุวิมล ตั้งสัจจพจน์ (2539: 80) ได้กล่าวถึงความหมายของ “นันทนาการ” ไว้ว่า นันทนาการ เป็นคำที่นำมาใช้ในวงการพลศึกษาเมื่อ 70 กว่าปีมาแล้ว เดิมใช้คำว่า “สันทนาการ” ซึ่งเป็นคำที่บัญญัติโดยพระยาอนุমানราชชน ในปี พ.ศ. 2507 นันทนาการ จึงหมายถึง การพักผ่อนหย่อนใจ หรืองานอดิเรก (อ้างถึงใน มานิตย์ มานิตเจริญ. 2538. พจนานุกรมไทย. หน้า 962) สมบัติ กาญจนกิจ (2557: 4) กล่าวถึงความหมายของนันทนาการไว้ว่า การทำให้สดชื่นหรือการสร้างพลังขึ้นมาใหม่ หรือ อีกความหมายหนึ่ง คือ กิจกรรม ซึ่งมีรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลาย โดยมีส่วนร่วมกิจกรรมตามความสนใจของตน ส่งผลต่อการพัฒนาอารมณ์ให้สุขสนุกสนาน และสุขสงบ เช่น กีฬา ศิลปะ ดนตรี การแสดงละคร การเดินทางท่องเที่ยว การอยู่ค่ายพักแรม งานอดิเรก เป็นต้น ศักดิ์ชาย พิทักษ์วงศ์ (2553: 5) กล่าวถึงความหมายของ “นันทนาการ” (Recreation) ซึ่งมาจากคำว่า “นันท” ซึ่งหมายความว่า “ร่าเริงสนุกสนาน” มาสนธิกับคำว่า “อาการ” (นันทะ+อาการ) หมายถึง “อาการที่แสดงออกถึงความสนุกสนานร่าเริงหรือ การทำให้สนุกสนานร่าเริง” ส่วน วิพงษ์ชัย ร้องขันแก้ว (2555: 31, อ้างถึงใน Godbey, 2008: 15) ได้ให้ความหมายของ “นันทนาการ” ไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมที่ทำตรงกันข้ามกับการทำงาน ซึ่งทำให้สดชื่น และฟื้นฟู ซ่อมแซมร่างกาย

จากแนวคิดข้างต้นสามารถสรุปได้ได้ว่า นันทนาการ เป็นกิจกรรมในยามว่างที่ผู้ทำกิจกรรมสมัครใจ ทำแล้วมีความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน และทำให้มีสุขภาพจิตและสุขภาพกายที่ดี กิจกรรมนั้นต้องไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีงามของสังคมและไม่ใช้กิจวัตรประจำวัน

2. หน้าที่และคุณค่าของนันทนาการต่อการพัฒนาชุมชน

วิพงษ์ชัย ร้องขันแก้ว (2555: 39, อ้างถึงใน Kraus. 2001:39) ได้กล่าวถึงหน้าที่และคุณค่าของนันทนาการที่มีต่อการพัฒนาชุมชน กล่าวคือ นันทนาการช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน โดยทั้งนี้ต้องมีความพึงพอใจและช่วยสร้างสรรค์โอกาสสำหรับผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนทุกช่วงวัย ทุกภูมิภาคและชนชั้นทางสังคมได้ นันทนาการช่วยในการพัฒนาบุคคล คือ นันทนาการมีส่วนช่วยส่งเสริมสัมพันธ์ภาพที่ดีภายในครอบครัว เพราะกิจกรรมนันทนาการสามารถเล่นได้ทั้งครอบครัว ช่วยพัฒนาทั้งทางกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาไปพร้อม ๆ กัน นันทนาการมีส่วนช่วยเพิ่มพูนสภาพแวดล้อมทางกายภาพในชุมชน ให้มีความน่าอยู่มากยิ่งขึ้น นันทนาการช่วยลดและป้องกันพฤติกรรมต่อต้านสังคม เช่น ยาเสพติด เยาวชนมีการพัฒนากิจกรรมนันทนาการในยามว่างจึงไม่มีเวลาไปสนใจสิ่งผิดกฎหมายหรือยาเสพติด นันทนาการช่วยปรับปรุงความสัมพันธ์ของกลุ่มคนที่มีความแตกต่างกันให้มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน เช่น กลุ่มที่มีความแตกต่างกันทางเชื้อชาติ ศาสนา ช่วงวัย ภูมิภาคได้ นันทนาการช่วยสร้างความเข้มแข็งให้แก่ผู้ที่อยู่อาศัยและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในชุมชน นันทนาการช่วยพัฒนาตามความต้องการของบุคคลพิเศษ นันทนาการช่วยให้บุคคลพิเศษในชุมชนที่มีความพิการทางกาย ได้มีโอกาสร่วมกิจกรรม นันทนาการที่ออกมาพิเศษตามลักษณะความพิการของแต่ละบุคคล เพื่อเป็นการบำบัด เพื่อช่วยในการรักษาบุคคลพิเศษในชุมชน นันทนาการช่วยดำเนินงานด้านเศรษฐศาสตร์ สาธารณสุขและเสถียรภาพในชุมชน เพื่อนำกระบวนการศึกษา การประยุกต์หลักทางเศรษฐศาสตร์ในการวางแผนและการจัดบริการสุขภาพ เพื่อใช้ทรัพยากรสำหรับบริการสุขภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน ด้วยการลงทุนทางธุรกิจการจัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อชุมชน นันทนาการช่วยเพิ่มพูนวิถีวัฒนธรรมชุมชน เช่น ศิลปะการแสดง กิจกรรมพิเศษตามเทศกาล กิจกรรมนันทนาการทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ชุมชนต้องรักษาไว้ นันทนาการช่วยส่งเสริมสุขภาพและความปลอดภัยของคนในชุมชน โดยมีการฝึกฝนผู้นำนันทนาการ มีการจัดฝึกอบรมในหลักสูตรต่างๆ ที่มีการรับรองโดยผู้เชี่ยวชาญด้านกิจกรรม

3. ทฤษฎีที่เกี่ยวกับนันทนาการ

ทฤษฎีของแนชเกี่ยวกับการใช้เวลาว่างของมนุษย์

สมบัติ กาญจนกิจ (2557: 29, อ้างถึงใน Nash, 1960) กล่าวว่า การใช้เวลาว่าง (อิสระ) มีความหมายอย่างกว้าง คือ การแสดงวิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ มีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นด้วยความสุข เช่น การร้องเพลง การเดินป่า การเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ๆ อ่านสิ่งใหม่ๆ เพื่อให้เกิดความรู้ ความเพลิดเพลินและมีจินตนาการที่กว้างไกล ซึ่งก็คือลีลาชีวิตเพื่อนันทนาการนั่นเอง

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

1. ความหมายของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ซูวิทย์ ศิริเวชกุล (2544: 14) กล่าวว่า หมายของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คือ การท่องเที่ยวและการจัดบริการอื่นๆ ที่ได้ดำเนินการภายใต้ขีดความสามารถของธรรมชาติ ชุมชนชนบทธรรมนิยมประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตที่มีต่อขบวนการท่องเที่ยว และต้องมีความตระหนักที่ดีต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน ประชาชนต้องได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวในชุมชนอย่างเสมอภาคกัน

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2557: 5) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คือ การท่องเที่ยวที่ต้องเอื้อประโยชน์ต่อเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

จากแนวคิดข้างต้นสามารถสรุปได้ได้ว่า คือ การท่องเที่ยวที่ตระหนักและร่วมกันอนุรักษ์ และเห็นคุณค่าของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เป็นการท่องเที่ยวที่เอื้อประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นในด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวนั้น

1.2. หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

เชอเรีย และคณะ (Shirley; et al. 1992) กล่าวว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืน ควรยึดหลักการพัฒนา 10 ประการ คือ

1. การอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน การใช้ทรัพยากรอย่างพอดีและคุ้มค่า
2. การลดการบริโภคเกินขนาดและมากเกินพอดี ซึ่งเป็นการลดปริมาณขยะ เพื่อช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อม ส่งผลต่อคุณภาพการท่องเที่ยว
3. การรักษาและคงความหลากหลายของธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งมีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวในระยะยาว
4. การบูรณาการท่องเที่ยวในการวางแผน การประสานการพัฒนาการท่องเที่ยวช่วยเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวในระยะยาว
5. การสนับสนุนเศรษฐกิจในท้องถิ่น เป็นการท่องเที่ยวที่รองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น ช่วยป้องกันและรักษาสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นได้
6. การร่วมมือกับชุมชนท้องถิ่น เป็นการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน ช่วยยกระดับการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนท้องถิ่นได้
7. การปรึกษาและแลกเปลี่ยนกับประชาสังคมและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งในผลประโยชน์ที่แตกต่างกัน
8. การฝึกอบรมบุคลากร โดยมีแนวคิด และวิธีการในการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อบุคลากรในท้องถิ่นทุกระดับไว้
9. การตลาดการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบ มีการสื่อความหมายให้นักท่องเที่ยวเข้าใจและเคารพสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว
10. การวิจัยและการตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเพิ่มผลประโยชน์ต่อแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวและนักลงทุน

ประวัติความเป็นมาของชุมชนโฮมสเตย์คลองรางจระเข้

อดีตคือ พูลพิพัฒน์ (2548: ออนไลน์) กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของชุมชนโฮมสเตย์คลองรางจระเข้ ซึ่งเกิดจากการรวมตัวของชาวบ้านที่อาศัยอยู่ริมคลองรางจระเข้ โดยมีแกนนำกลุ่มเป็นนายตำรวจ และมีลูกน้องที่มีบ้านอยู่ริมคลองและมีเรือหลายลำ ซึ่งมีความพร้อมในการจัดการท่องเที่ยวทางน้ำได้ ต่อมาภรรยาของตำรวจท่านนี้ได้สานต่อการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวในชุมชน โดยการชักชวนชาวบ้านที่มีบ้านอยู่ริมคลองมาจัดทำบ้านให้เป็นที่พักแบบโฮมสเตย์สำหรับรองรับนักท่องเที่ยว และเริ่มอย่างเป็นทางการเมื่อปี 2545 มีชาวบ้านร่วมเป็นสมาชิกให้บริการทั้งหมด 8 หลังคาเรือน (ในปี 2548) โดยมีแนวคิดในด้านการท่องเที่ยวเชิง

อนุรักษ์ การท่องเที่ยวในชุมชนจึงเป็นรายได้เสริมให้กับชาวบ้าน โดยการใช้ประโยชน์จากลำคลอง ในการท่องเที่ยว ลักษณะของโฮมสเตย์คลองรางจระเข้ นั้น เป็นโฮมสเตย์ที่อนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิมให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษา ส่งเสริมการจัดกิจกรรมนันทนาการให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสวัฒนธรรมชุมชน ซึ่งความเป็นอยู่ของชุมชนมีความเรียบง่าย ในการจัดกิจกรรมนันทนาการจึงสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน อีกทั้งการท่องเที่ยวในชุมชนเป็นการสร้างรายได้ และคนในชุมชนมีส่วนร่วม ทำให้เกิดการสร้างงานและกระจายรายได้ให้กับคนในชุมชน เยาวชนในชุมชนรู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เพราะมีกิจกรรมนันทนาการด้านการแสดงวัฒนธรรมไทยให้นักท่องเที่ยวชม เช่น การแสดงนาฏศิลป์ไทย การบรรเลงเพลงไทย การท่องเที่ยวยังก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน เช่น ช่วยให้เกิดการปรับภูมิทัศน์ของสองฝั่งคลอง การท่องเที่ยวทำให้ชุมชนช่วยกันกำจัดผักตบชวา ซึ่งเป็นอุปสรรคในการสัญจรทางเรือ หน่วยงานภาครัฐและที่เกี่ยวข้องจึงเข้ามาดูแลกำจัดออกไป ทำให้ลำคลองดูสะอาดเป็นการปรับภูมิทัศน์สองฝั่งคลองให้น่ามองยิ่งขึ้น การท่องเที่ยวในชุมชน บริหารจัดการโดยชุมชน เพื่อชุมชนให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จามารุดิล; อ็อคแมน; และอแวง (Jamaludin; Othman; & Awang, 2012: 451-459) เขียนบทความวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการ กิจกรรมนันทนาการของโฮมสเตย์ในประเทศมาเลเซีย พบว่ามีการบริหารจัดการโฮมสเตย์อยู่ในระดับดี นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านวัฒนธรรม การสอนทำอาหาร การสอนเต้นรำ การแสดงดนตรีพื้นบ้าน พบว่ามีปัญหาด้านการสื่อสารระหว่างนักท่องเที่ยวกับชาวบ้านในชุมชน เจ้าของโฮมสเตย์ควรคำนึงถึงความสะอาด ความปลอดภัยและการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในบ้านพักแบบโฮมสเตย์ให้อยู่ในระดับดี

เบอเรน (Baoren, 2011: 1-4) เขียนบทความวิจัยเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงชุมชนในประเทศไทย พบว่า ผลของการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน ช่วยสร้างโอกาสและรายได้ให้กับคนในชุมชน เปิดโอกาสให้คนในท้องถิ่นสร้างงาน ส่งเสริม การทำหัตถกรรมในท้องถิ่น เช่น การแกะสลักหิน การใช้ไม้มาทำกระดาษ การแปรรูปวัสดุจากไม้ไผ่เป็นอุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ การจัดกิจกรรมนันทนาการเกี่ยวกับวัฒนธรรม เช่น การแสดงดนตรีพื้นบ้าน การเต้นรำ การทำอาหาร ประจำท้องถิ่น การหมักไวน์ และการนำสมุนไพรมาทำเครื่องหอม การท่องเที่ยวในชุมชนจึงช่วยขจัดปัญหาความยากจนในชุมชนได้

ชินนามอน (Shinnamon, 2010: Abstract) ศึกษาเกี่ยวกับ กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชน โดยศึกษาทรัพยากรทางธรรมชาติในชุมชน เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนซึ่งมีปัญหาขัดแย้งกัน ผลการวิจัยพบว่า การท่องเที่ยวช่วยแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งในชุมชนและช่วยพัฒนาเศรษฐกิจสังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ชโลคัม (Slocum, 2010: Abstract) ศึกษาเกี่ยวกับ การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนมีความเข้มแข็งและมีการรับรู้ในด้านบวกต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว แต่ชุมชนยังมีข้อจำกัดในด้านกายภาพ การเงิน และความสามารถของบุคคล ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาพื้นที่ในชุมชน ชาวบ้านในชุมชนยังมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวน้อย ควรส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อทำให้คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนดีขึ้น

โจว (Zhao, 2009: Abstract) ศึกษาเกี่ยวกับ การพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวขนาดเล็กในประเทศกำลังพัฒนา เป็นการศึกษาเชิงเปรียบเทียบธุรกิจท่องเที่ยวขนาดเล็ก 2 กลุ่ม พบว่า ผลประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวขนาดเล็กทั้งสองกลุ่มอยู่ในระดับดี ประเทศกำลังพัฒนายังมีระบบของสังคมและเศรษฐกิจที่อ่อนแอ ดังนั้นจึงต้องพัฒนาด้านสังคมและการเมืองให้ดีกว่าก่อน จึงจะจัดการท่องเที่ยวได้ดี มีประสิทธิภาพ และการท่องเที่ยวจะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจและบรรเทาปัญหาความยากจนในท้องถิ่นได้

เอ็มไบวา (Mbaiwa, 2008: Abstract) ศึกษาเกี่ยวกับ การพัฒนาการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์วิถีชนบทและการอนุรักษ์เมืองโอกาแวนโก้ เดลต้า ประเทศบอสตาวา เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และการสัมภาษณ์เชิงลึก ผลการวิจัยพบว่า หมู่บ้านในเมืองโอกาแวนโก้ เดลต้า มีทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่สมบูรณ์ควรค่าแก่การอนุรักษ์ และสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ แก่คนรุ่นต่อไป เป็นการอนุรักษ์และพัฒนาชนบทเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

วิธีการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีขั้นตอนในการศึกษาดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษานี้ประชากรและกลุ่มตัวอย่างคือนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชน และพักโฮมสเตย์คลองรางจระเข้ กรณีนี้ผู้วิจัยไม่ทราบขนาดของประชากรที่แท้จริง จึงใช้สูตรการคำนวณของค็อกแลน (ยูทรี ไทยวรรณ, 2551 อ้างถึงใน Cochran, 1953) กำหนดสัดส่วนของประชากรที่ต้องการจะสุ่มร้อยละ 20 หรือ 0.2 มีความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้คลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 5 หรือ 0.05 เมื่อแทนค่าแล้วได้ 246 คน ซึ่งในบทความนี้ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ซึ่งมีพฤติกรรมการมาเที่ยวเป็นกลุ่ม มีบริษัทตัวแทนท่องเที่ยวเป็นผู้จัดการด้านการเดินทางมาประเทศไทย และซื้อรายการท่องเที่ยวกลุ่มประเทศในอาเซียน และมาพักโฮมสเตย์คลองรางจระเข้ 1 คืน ก่อนเดินทางไปจังหวัดต่าง ๆ ในประเทศไทย และเอเชีย

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือ คือ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าแบบจัดประเภท (ณรงค์ โพธิ์พุกษานันท์, 2551: 196) มี 5 ระดับและมีเกณฑ์การให้คะแนน คือ

ระดับ 5 คะแนน หมายถึง มากที่สุด

ระดับ 4 คะแนน หมายถึง มาก

ระดับ 3 คะแนน หมายถึง ปานกลาง

ระดับ 2 คะแนน หมายถึง น้อย

ระดับ 1 คะแนน หมายถึง น้อยที่สุด

การแปลความหมายของคะแนน

การแบ่งระดับการประเมินด้วยการคำนวณระดับคะแนนตามความกว้างของอันตร-ภาคชั้นให้สูตรดังนี้ (ณรงค์ โพธิ์พุกษานันท์, 2551: 228)

I คือ ความกว้างของอันตรภาคชั้น, R คือ พิสัย, C คือ จำนวนระดับ

$$I = \frac{R}{C} = \frac{5-1}{5} = 0.80$$

จากสูตรดังกล่าว นำมาจัดช่วงคะแนนและเกณฑ์ความหมายของระดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้

ช่วงคะแนน	ระดับ
4.20 - 5.00	มากที่สุด
3.40 - 4.19	มาก
2.60 - 3.39	ปานกลาง
1.80 - 2.59	น้อย
1.00 - 1.79	น้อยที่สุด

จากการศึกษาแนวคิดด้านนันทนาการและการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามด้านข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว แบบสอบถามด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมนันทนาการเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนคลองระฆังแสดงดังผลการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ พบว่าส่วนใหญ่ นักท่องเที่ยวเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 57) มีอายุน้อยกว่า 21 ปี (ร้อยละ 87.90) มีสถานภาพโสด (ร้อยละ 90.70) มีการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 67.30) มีอาชีพอยู่ในกลุ่มเกษตรกร ค้าขาย รับจ้างทั่วไป นักเรียน/นักศึกษา และแม่บ้าน (ร้อยละ 100) มีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา (ร้อยละ 31.80) และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 25,000 บาท (ร้อยละ 79.40)

ผลการวิจัยด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศต่อกิจกรรมนันทนาการเพื่อการท่องเที่ยวในชุมชนคลองระฆังแสดงดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศต่อกิจกรรมนันทนาการเพื่อการท่องเที่ยวในชุมชนคลองรางจระเข้

ข้อ	กิจกรรมนันทนาการเพื่อการท่องเที่ยวในชุมชนคลองรางจระเข้	ระดับความพึงพอใจ		
		นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ		
		\bar{x}	S.D.	แปลผล
ด้านสภาพพื้นที่				
1	การท่องเที่ยวในชุมชนคลองรางจระเข้เพื่อชมวิถีชีวิตของชุมชน	4.43	0.689	มากที่สุด
2	ความเป็นชนบทและธรรมชาติ	4.47	0.731	มากที่สุด
3	ลักษณะและขนาดของเรือที่ใช้ในการท่องเที่ยวชุมชนคลองรางจระเข้	4.27	0.746	มากที่สุด
4	กิจกรรมนันทนาการในการล่องเรือคลองรางจระเข้	3.86	1.028	มาก
5	การใช้ลานกลางบ้านเป็นสถานที่ประกอบกิจกรรมนันทนาการเพื่อการท่องเที่ยวในชุมชนคลองรางจระเข้	3.93	1.066	มาก
สรุปรายด้าน		4.19	0.852	มาก
ด้านลักษณะของทรัพยากร				
6	การจัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับกิจกรรมนันทนาการเพื่อการท่องเที่ยวในชุมชนคลองรางจระเข้ เช่น เครื่องดนตรีไทย ชุดรำไทย	4.37	0.637	มากที่สุด
7	การอำนวยความสะดวกของเจ้าของบ้านในการจัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อการท่องเที่ยวในชุมชนคลองรางจระเข้	4.27	0.759	มากที่สุด
สรุปรายด้าน		4.32	0.698	มากที่สุด
ด้านรูปแบบกิจกรรมนันทนาการ				
8	การสอนพับดอกบัวเพื่อนำไปถวายพระ	3.34	1.198	ปานกลาง
9	การเล่าประวัติของคลองรางจระเข้ขณะล่องเรือ	3.69	1.067	มาก
10	เปิดโอกาสให้มีการสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมระหว่างนักท่องเที่ยวกับชาวบ้านในชุมชน	3.81	1.029	มาก
11	การแสดงรำไทยและบรรเลงดนตรีไทยของชาวบ้านในชุมชน	4.37	0.874	มากที่สุด
12	นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมรำไทยกับชาวบ้านในชุมชน	4.42	0.835	มากที่สุด
13	การตักบาตรพระสงฆ์โดยทางเรือในตอนเช้า	4.06	0.983	มาก
14	การตักบาตรพระสงฆ์โดยทางบกในตอนเช้า	4.11	0.924	มาก
15	การสาธิตการทำขนมไทยและสอนวิธีทำโดยชาวบ้านในชุมชน	3.66	0.980	มาก
สรุปรายด้าน		3.93	0.986	มาก
สรุปรวม		4.14	0.845	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่านักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมนันทนาการเพื่อการท่องเที่ยวในชุมชนคลองระงะแซ่ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านสภาพพื้นที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.19$) ด้านลักษณะทรัพยากรอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.32$) และด้านรูปแบบกิจกรรมนันทนาการอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.93$) สรุปรวมทั้ง 3 ด้านมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.14$)

สมมติฐานการวิจัย

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศต่อกิจกรรมนันทนาการเพื่อการท่องเที่ยวสามารถทำนายการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนคลองระงะแซ่ อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แสดงดังตารางที่ 2-4

ตารางที่ 2 แสดงค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรอิสระ คือ “กิจกรรมนันทนาการเพื่อการท่องเที่ยว” ทำนายตัวแปรตาม คือ “การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนคลองระงะแซ่” ด้านที่ 1 ด้านสิ่งแวดล้อม

ตัวแปรอิสระ (กิจกรรมนันทนาการเพื่อการท่องเที่ยว)	ด้านสิ่งแวดล้อม			
	นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ			
	B	Beta	t	Sig
(Constant)	14.339	-	5.367	.000
1.ด้านสภาพพื้นที่	.640	.445	5.089	.000
ค่า Adjusted R Square นักท่องเที่ยวต่างประเทศ = .190				
(Constant)	11.778	-	4.621	.000
2. ด้านลักษณะของทรัพยากร	1.849	.527	6.350	.000
ค่า Adjusted R Square นักท่องเที่ยวต่างประเทศ = .271				
(Constant)	20.342	-	8.061	.000
3. ด้านรูปแบบกิจกรรมนันทนาการ	.236	.280	2.990	.003
ค่า Adjusted R Square นักท่องเที่ยวต่างประเทศ = .070				

จากตารางที่ 2 พบว่าตัวแปรพยากรณ์ของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามมากที่สุด คือ ด้านลักษณะของทรัพยากร (Beta = .527) รองลงมา คือ ด้านสภาพพื้นที่ (Beta = .445) และด้านรูปแบบกิจกรรมนันทนาการ (Beta = .280) พบว่าตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 3 ด้าน มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และแต่ละด้านร่วมกันทำนายได้ถูกต้อง ด้านสภาพพื้นที่ (ร้อยละ 19) ด้านลักษณะของทรัพยากร (ร้อยละ 27.10) ด้านรูปแบบกิจกรรมนันทนาการ (ร้อยละ 7)

ตารางที่ 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรอิสระ คือ “กิจกรรมนันทนาการเพื่อการท่องเที่ยว” ทำนายตัวแปรตาม คือ “การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนคลองระงะเข้” ด้านที่ 2 ด้านสังคมวัฒนธรรม

ตัวแปรอิสระ (กิจกรรมนันทนาการเพื่อการท่องเที่ยว)	ด้านสังคมวัฒนธรรม			
	นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ			
	B	Beta	t	Sig
(Constant)	8.266	-	4.407	.000
1.ด้านสภาพพื้นที่	.564	.529	6.389	.000
ค่า Adjusted R Square นักท่องเที่ยวต่างประเทศ = .273				
(Constant)	4.690	-	2.898	.005
2. ด้านลักษณะของทรัพยากร	1.783	.685	9.640	.000
ค่า Adjusted R Square นักท่องเที่ยวต่างประเทศ = .470				
(Constant)	15.464	-	8.170	.000
3. ด้านรูปแบบกิจกรรมนันทนาการ	.147	.236	2.490	.014
ค่า Adjusted R Square นักท่องเที่ยวต่างประเทศ = .047				

จากตารางที่ 3 พบว่าตัวแปรพยากรณ์ของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามมากที่สุด คือ ด้านลักษณะของทรัพยากร (Beta = .685) รองลงมา คือ ด้านสภาพพื้นที่ (Beta = .529) และด้านรูปแบบกิจกรรมนันทนาการ (Beta = .236) พบว่าตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 3 ด้าน มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และแต่ละด้านร่วมกันทำนายได้ถูกต้อง ด้านสภาพพื้นที่ (ร้อยละ 27.30) ด้านลักษณะของทรัพยากร (ร้อยละ 47.10) ด้านรูปแบบกิจกรรมนันทนาการ (ร้อยละ 4.70)

ตารางที่ 4 แสดงค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรอิสระ คือ “กิจกรรมนันทนาการเพื่อการท่องเที่ยว” ทำนายตัวแปรตาม คือ “การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนคลองระจนะเข้” ด้านที่ 3 ด้านเศรษฐกิจ

ตัวแปรอิสระ (กิจกรรมนันทนาการเพื่อการท่องเที่ยว)	ด้านเศรษฐกิจ			
	นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ			
	B	Beta	t	Sig
(Constant)	11.270	-	5.916	.000
1.ด้านสภาพพื้นที่	.223	.236	2.489	.014
ค่า Adjusted R Square นักท่องเที่ยวต่างประเทศ = .047				
(Constant)	6.580	-	3.783	.000
2. ด้านลักษณะของทรัพยากร	1.084	.470	5.455	.000
ค่า Adjusted R Square นักท่องเที่ยวต่างประเทศ = .213				
(Constant)	17.080	-	9.909	.000
3. ด้านรูปแบบกิจกรรมนันทนาการ	-.036	-.065	-6.64	.508
ค่า Adjusted R Square นักท่องเที่ยวต่างประเทศ = -.005				

จากตารางที่ 4 พบว่าตัวแปรพยากรณ์ของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามมากที่สุด คือ ด้านลักษณะของทรัพยากร (Beta = .470) และด้านสภาพพื้นที่ (Beta = .236) พบว่าตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านลักษณะของทรัพยากร และด้านสภาพพื้นที่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และแต่ละด้านร่วมกันทำนายได้ถูกต้อง ด้านสภาพพื้นที่ (ร้อยละ 4.70) ด้านลักษณะของทรัพยากร (ร้อยละ 27.30)

อภิปรายผลการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแนวคิดด้านนันทนาการและการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมาใช้ในการศึกษา โดยศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมนันทนาการเพื่อการท่องเที่ยวในชุมชน มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ จามารุดิล; อ็อคแมน; และ อแวง (Jamaludin; Othman and Awang, 2012: 451-459) ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการและกิจกรรมนันทนาการของโฮมสเตย์ในประเทศมาเลเซีย ซึ่งมีกิจกรรมที่คล้ายคลึงกัน คือ การแสดงทางวัฒนธรรม การสอนนักท่องเที่ยวทำอาหาร และบทความวิจัยของเบอเรน (Baoren, 2011: 1-4) ศึกษาการท่องเที่ยวเชิงชนบทในประเทศจีน ศึกษาด้านกิจกรรมนันทนาการในชุมชน มีการแสดงทางวัฒนธรรม ได้แก่ การแสดงดนตรีพื้นบ้าน และการสอนเต้นรำ การศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ด้านการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยการท่องเที่ยวช่วยแก้ไขปัญหาความยากจนในสังคมชนบทในประเทศกำลังพัฒนา การท่องเที่ยวทำให้คนในชุมชนมีรายได้เพิ่ม มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของโจว (Zhao, 2009: Abstract) ศึกษาวิจัยด้านการท่องเที่ยวช่วยพัฒนาธุรกิจขนาดเล็กและช่วยแก้ไขปัญหาความยากจนในประเทศกำลังพัฒนา งานวิจัยของชินนามอน (Shinnamon, 2010: Abstract) ศึกษาวิจัยด้านการท่องเที่ยวทางธรรมชาติในชุมชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน งานวิจัยของสโลคัม (Slocum, 2010: Abstract) ศึกษาวิจัยด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชน ซึ่งการท่องเที่ยวทำให้สังคมวัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมดีขึ้น การมีส่วนร่วมของชุมชนทำให้เกิดการกระจายรายได้ให้กับคนในชุมชน งานวิจัยของเอ็มไบวา (Mbaiwa, 2008: Abstract) ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์วิถีชนบทและการอนุรักษ์เมืองโอกาแวนโก้ ประเทศบอสตว่า มีความสอดคล้องในด้านการอนุรักษ์และพัฒนาชนบทเพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

สรุปผลการวิจัย

ชุมชนคลองระจระเข้เป็นชุมชนที่มีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวหลากหลาย ทั้งทรัพยากรทางธรรมชาติ และทรัพยากรทางวัฒนธรรม อีกทั้งชาวบ้านร่วมกันทำโฮมสเตย์ จึงทำให้เกิดกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ ร่วมกับชาวบ้านในชุมชน ในระหว่างที่นักท่องเที่ยวเข้าพักที่โฮมสเตย์ เพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชน ผลของการศึกษาด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศต่อกิจกรรมนันทนาการเพื่อการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก และ

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนอยู่ในระดับมาก จึงทำให้โฮมสเตย์ของชุมชนคลองรางจะเข้มีนักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งกิจกรรมนันทนาการเหล่านี้ สร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวต่อชุมชนคลองรางจะเข้ จึงส่งผลต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมวัฒนธรรม และด้านเศรษฐกิจ จึงทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชน

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

จากงานวิจัยนี้ผู้วิจัยขอเสนอแนะให้มีการศึกษาวิจัยด้านความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมนันทนาการในชุมชน มีการจัดฝึกอบรมผู้นำนันทนาการเพื่อการท่องเที่ยวในชุมชน ส่งเสริมให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อการท่องเที่ยวในชุมชนให้มากขึ้น มีการจัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อการท่องเที่ยวในชุมชนร่วมกับสถาบันการศึกษาในท้องถิ่น มีการศึกษาวิจัยด้านการส่งเสริมกิจกรรมการแข่งขันของชุมชน เพื่อสร้างความสามัคคี ส่งเสริมกิจกรรมการสอนนักท่องเที่ยวชาวไทย และส่งเสริมคุณค่าและความหมายของบทเพลงไทยให้นักท่องเที่ยวทราบ

บรรณานุกรม

- ดาวเรือง ฤกษ์บุปผา และเริงไชย ฤกษ์บุปผา. (2555, ธันวาคม). การท่องเที่ยวในชุมชนริมคลองรางจะเข้ อำเภอสวน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (สัมภาษณ์).
- ซูวิทย์ สิริเวชกุล. (2544). *การท่องเที่ยวเชิงชุมชนและการจัดโฮมสเตย์. จุลสารการท่องเที่ยว*, (เมษายน-มิถุนายน). 20(2): 14.
- ณรงค์ โพธิ์ฤกษ์นันท์. (2551). *ระเบียบวิธีวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: บริษัท ส.เอเชียเพรส (1989) จำกัด.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2557). *การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บริษัทธรรมสาร จำกัด.
- ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2556, 26 สิงหาคม). การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานพระนครศรีอยุธยา (สัมภาษณ์).
- ยุทธ ไกยวรรณ. (2551). *วิเคราะห์ข้อมูลวิจัย*. กรุงเทพฯ: บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.
- วิพงษ์ชัย ร้องขันแก้ว. (2555). *นันทนาการชุมชน: Community Recreation*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาสันนทาการ คณะพลศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศักดิ์ชาย พิทักษ์วงศ์. (2553). *ความหมายของนันทนาการ*. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการธุรกิจ ในแหล่งท่องเที่ยว (หน่วยที่ 8, หน้า 5). นนทบุรี: สาขาวิชาวิทยาการการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- สถาบันอยุธยาศึกษา. (2551). *เสวนาทงวิชาการ เรื่อง “อยุธยากับการค้านานาชาติ”*. (เอกสารประกอบการบรรยาย). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. ม.ป.พ. อดสำเนา.
- สมบัติ กาญจนกิจ, ศ.ดร. (2557). *นันทนาการ และอุตสาหกรรมท่องเที่ยว* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ตั้งสัจจงพนธ์, ดร. (2539). รู้จักกับนันทนาการ. *สุขศึกษา-พลศึกษา-นันทนาการ*, (กรกฎาคม-กันยายน). 22(3): 80.
- อดิศักดิ์ พูลพิพัฒน์ (2548). “โฮมสเตย์คลองระจนะ” เรียนรู้วิถีชีวิตแบบไทย ด้วยการท่องเที่ยว. สืบค้นเมื่อ 27 มีนาคม 2556, จาก <http://www.ismed.or.th/SME>
- Jamaludin, Mariam; Othman, Norain; & Awang, Abdul Rahim. (2012). Community Based Homestay Programme: A Personal Experience. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*. 42, 451-459.
- Baoren, Su. (2011). Rural Tourism in China. *Tourism Management Journal*. 1-4.
- Mbaiwa, Elizeri Joseph. (2008). *Tourism Development, Rural Livelihoods, and conservation in the Okavango delta, Botswana*. Dissertation, Ph.D. (Recreation, Park and Tourism Sciences). Graduate Studies of Texas A&M University.
- Shinnamon, Gobba Felicia. (2010). *Activist Tourism: Perceptions on Ecotourism and Sustainability in Costa Rica*. Dissertation, Ph.D. California Institute of Integral Studies.
- Shirley, Eber; et al. (1992). *Beyond the Green Horizon : Principles for Sustainable Tourism*. A Discussion paper commissioned for Tourism Concern by WWF United Kingdom, London: World Wild Fund for Nature (WWF).
- Slocum, L. Suan. (2010). *Sustainable Community Tourism Development: The Case of Tanzania*. Dissertation, Ph.D. (Park, Recreation, and Tourism Management). The Graduate School of Clemson University.
- Zhao, Weibing. (2009). *Small Tourism Business Development: A Developing Country Perspective*. Dissertation, Ph.D. University of Calgary.

